

OBJECTIUS I CARACTERÍSTIQUES DEL PROGRAMA D'APROFUNDIMENT DE CONEIXEMENTS

QUÈ JUSTIFICA AQUEST PROGRAMA?

A la comunicació de la comissió “Europa 2020. Una estratègia europea per al creixement intel·ligent, sostenible i integrador”, de març de 2010, es considera que un dels punts forts d'Europa és el talent i la creativitat dels ciutadans. En conseqüència, en els objectius estratègics plantejats per al 2020 es reconeix com a un repte el fet de garantir que totes les persones puguin assolir competències clau, desenvolupant al mateix temps l'excel·lència en tots els nivells de l'educació de la formació.

És necessari avançar cap a un model d'educació que tingui com a base els principis de l'equitat i l'excel·lència, una educació de tots i per a tots. S'ha de millorar la qualitat de l'educació, però també s'ha de tenir present que aquest benefici ha d'arribar a tots els joves sense exclusions: la qualitat i l'equitat són dos principis indissociables.

La Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació contempla la necessitat d'aconseguir que tots els ciutadans arribin al màxim desenvolupament possible de totes les seves capacitats individuals i socials, intel·lectuals, culturals i emocionals. Per aconseguir això, és necessari rebre una educació de qualitat adaptada a les seves necessitats. Així, doncs, el sistema educatiu ha d'oferir respostes suficientment diversificades, entre les quals s'han de contemplar aquelles adreçades a l'alumnat amb major capacitat i motivació per aprendre, el qual pot aportar grans potencials a tots els àmbits a la seva societat.

En aquesta comunitat autònoma la legislació vigent també explicita els principis de l'educació de qualitat, equitat i excel·lència. Especial esment es pot fer del Decret 67/2008, de 6 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments de l'educació infantil, l'educació primària i l'educació secundària a les Illes Balears.

Per poder millorar la qualitat del nostre sistema educatiu és necessari fer un esforç per augmentar el número d'estudiants que aconseguen nivells alts de rendiment. Per això, el Ministeri d'Educació i la Conselleria d'Educació i Cultura, impulsen conjuntament el **Programa d'aprofundiment de coneixements** adreçat a l'alumnat amb major capacitat i motivació per aprendre.

Amb aquesta iniciativa es pretén avançar cap a un model d'educació basada en els principis d'equitat i excel·lència, una educació inclusiva, intercultural i plural que atindrà el desenvolupament personal, interpersonal, social i professional fent conscients els estudiants de les seves pròpies capacitats i motivant-los per esforçar-se en el seu desenvolupament.

QUINS SÓN ELS OBJECTIUS?

Amb els desenvolupament del Programa d'aprofundiment de coneixements es volen aconseguir els objectius següents:

- Atendre adequadament i de forma específica l'alumnat amb major rendiment i motivació per aprendre de manera que se li ofereixin respostes adaptades a les seves possibilitats, la qual cosa ajudarà a que continuï avançant en el seu aprenentatge i consecució de competències sense risc d'abandonament o falta d'interès en estudis posteriors.
- Millorar els nivells alts de rendiment i els resultats d'aquest alumnat per desenvolupar al màxim el seu potencial d'aprenentatge i augmentar d'aquesta manera els nivells d'excel·lència del sistema educatiu.
- Potenciar l'adquisició de competències mitjançant criteris metodològics adequats per aconseguir formar ciutadans millor preparats, professionalment i personalment.
- Impulsar l'interès de l'alumnat per la investigació per fomentar i augmentar la vocació científica dels futurs ciutadans.

QUI SÓN ELS DESTINATARIS?

El Programa d'aprofundiment de coneixements s'adreça a l'alumnat de:

- 3r cicle d'educació primària
- ESO
- Batxillerat
- Formació professional

escolaritzat en centres sostinguts amb fons públics que destaca per la seva major capacitat, interès i motivació per aprendre, i els ofereix alternatives que

els permeten desenvolupar plenament les seves capacitats i afavoreixen el seu desenvolupament personal, interpersonal, social i professional.

QUINES SÓN LES CARACTERÍSTIQUES DEL PROGRAMA?

Mitjançant aquest Programa es pretén afavorir el pensament crític i creatiu, l'interès per la investigació, la tecnologia i la innovació; el gust pel saber, per descobrir, per explorar, la inquietud pel coneixement, el desig d'aprendre activament, la capacitat d'anàlisi i de reflexió. Es tracta, en definitiva, d'estimular el potencial intel·lectual, i les actituds de cooperació i de treball en equip.

Es constituïran grups reduïts, entre 10 i 12 alumnes en el cas de primària, i entre 10 i 15 alumnes en el cas de secundària, batxillerat i formació professional, depenent del tipus de projecte en el que participin. Aquests grups treballaran els dissabtes matí amb una periodicitat com a mínim de dues sessions al mes, de tres hores de duració cada una.

El Programa es desenvoluparà a través de dues vies diferenciades: una adreçada a l'alumnat del tercer cicle de primària i d'ESO, i l'altra adreçada a l'alumnat de batxillerat i formació professional. Dels projectes que es treballin en els diferents grups se n'ha d'obtenir un producte final.

Tercer cicle de primària i ESO:

En aquestes etapes el treball amb l'alumnat es podrà organitzar de diverses maneres:

- a) Una manera podria ser la constitució de grups d'alumnes que treballaran al llarg del curs, de forma cooperativa, en un projecte per aconseguir un producte final. El treball s'estructurarà entorn a tasques parcials que permetin anar fent una avaluació de l'activitat que s'està desenvolupant.

Encara que no es tracta d'avançar continguts curriculars, els projectes hauran de garantir que es desenvolupen les competències de l'alumnat participant i l'adquisició de destreses que els ajudin en la seva evolució social, personal i professional. Per això s'hauria d'assegurar que les activitats dels grups siguin motivadores i que la temàtica dels projectes tingui a veure amb qüestions socialment rellevants o d'actualitat científica o cultural, com per exemple salut, mediambient, tecnologia o economia.

- b) Una altra alternativa consistiria a desenvolupar les competències de manera específica, especialment la competència matemàtica o lingüística, mitjançant, per exemple, tallers temàtics en els quals l'alumnat treballarà de forma activa en qüestions concretes com la resolució de problemes o la premsa.

Batxillerat:

Per a l'alumnat de batxillerat es crearan grups d'investigació per al disseny i gestió per als quals es podran establir convenis amb Universitats, institucions científiques i culturals, i empreses punteres de I+D+I. Els resultats de les investigacions han de poder ser recollits i publicats en documents o informes de suport físic o digital que permetran la seva exposició pública.

Formació Professional:

En el cas de l'alumnat que cursa cicles formatius de FP, els temes a tractar en els grups d'investigació podran tenir relació amb les famílies professionals dels seus cicles, i el treball d'investigació que hauran de desenvolupar haurà d'estar orientat a afavorir el desenvolupament de les seves competències professionals i l'adquisició d'habilitats indispensables necessàries per generar nous coneixements i comprometer-se amb l'aprenentatge per a tota la vida.

COM SE SELECCIONA L'ALUMNAT?

- Alumnat del tercer cicle d'educació primària:
Els tutors determinaran els possibles candidats per participar en el Programa. A continuació, juntament amb el professorat que imparteix classe en aquest cicle i, si cal, amb l'equip psicopedagògic, s'establirà la selecció tenint en compte les característiques del projecte a desenvolupar (en cas que es treballi alguna competència específica s'haurà de tenir en compte a l'hora de formar el grup) i que els destinataris als quals va adreçat el Programa és alumnat amb bon rendiment i amb una motivació alta.
- Alumnat d'ESO:
El departament d'orientació realitzarà la selecció de l'alumnat tenint en compte els candidats presentats pels tutors, amb la participació de les juntes d'avaluació i les característiques del Programa.

Tant en el cas de l'alumnat de primària com en el cas del de secundària, la selecció definitiva es realitzarà després que les famílies, una vegada informades

pels tutors, donin el seu consentiment i s'impliquin en l'assistència dels seus fills al Programa.

- Alumnat de batxillerat i de formació professional:
En aquest cas seran els propis alumnes els qui sol·licitin la seva participació en el Programa prèviament informats pels seus tutors dels projectes concrets que es desenvoluparan. La participació de l'alumnat en el Programa haurà de comptar amb el vistiplau de la família.

Posteriorment, el departament d'orientació juntament amb el tutor, tenint en compte els criteris de motivació i capacitat, seleccionarà aquells alumnes més adequats al perfil que es cerca en el Programa. Per això, es podrà demanar als alumnes que presentin una exposició de motius pels quals volen participar en aquest projecte o se'ls podrà fer una entrevista.

Per a la selecció de l'alumnat serà necessari tenir en compte, a més dels criteris exposats anteriorment, els aspectes següents:

- L'alumnat seleccionat haurà de mostrar una certa capacitat per treballar en equip.
- S'haurà de tenir cura del manteniment d'un equilibri en el gènere dels participants, així com evitar que cap alumne quedi exclòs a causa de possibles estereotips.
- L'objectiu del Programa no és atendre l'alumnat amb alta capacitat o sobredotació, encara que això no vol dir que no hi pugui participar.

En tots els casos la selecció serà supervisada pels equips directius, per la Inspecció Educativa i amb el vistiplau del claustre i del Consell Escolar.

COM S'HA DE FER LA COORDINACIÓ DELS GRUPS?

Els professionals encarregats dels grups d'aquest Programa estaran coordinats a través de la Conselleria d'Educació i Cultura, i es mantindrà un mínim de dues reunions, una prèvia a l'inici del Programa i una altra quan aquest finalitzi, així com totes aquelles que siguin necessàries per al bon funcionament del Programa. Aquesta coordinació tindrà com a finalitat fer un seguiment de la participació de l'alumnat, del desenvolupament i de l'avaluació dels projectes.

COM FER L'AVALUACIÓ DELS PROJECTES DESENVOLUPATS?

Es farà una avaluació de la marxa de cada projecte a càrrec del professorat responsable. Per una part s'avaluarà el funcionament del grup i el treball de l'alumnat que el forma, i per una altra banda es farà l'avaluació del propi projecte desenvolupat.

El responsable del grup valorarà l'assistència, el grau de satisfacció i el grau d'implicació de forma individual de cada un dels alumnes i, posteriorment, farà una valoració global amb els mateixos criteris per a tot el grup.

Per conèixer i fer la valoració del grau de satisfacció i d'implicació de l'alumnat se'ls demanarà que facin una breu memòria una vegada finalitzat el projecte, segons el model facilitat des del Servei d'Atenció a la Diversitat. Altres instruments d'avaluació, a més de la memòria, poden ser els següents: l'observació, les fitxes de recollida de dades, els qüestionaris o les entrevistes.

Per altra banda, el professor responsable del projecte en valorarà el resultat tenint en compte la seva possibilitat d'aplicació, la creativitat mostrada pel grup d'alumnes i el treball en equip. En l'avaluació del projecte també es important que quedi reflectit el grau de satisfacció de les famílies i del propi responsable del grup.

Una altra qüestió que s'ha de tenir present a l'hora de fer l'avaluació és el fet de conèixer com ha contribuït el Programa al desenvolupament de les competències en l'alumnat que hi ha participat. Per això, s'establirà un procediment que podrà consistir, per exemple, en passar unes proves tipus PISA (Programa Internacional per a l'avaluació d'estudiants) o PIRLS (Estudi internacional de progrés en comprensió lectora) a l'alumnat a l'inici i a l'acabament del projecte.

QUIN ÉS EL PERFIL I LES CONDICIONS DEL PROFESSORAT QUE POT DUR A TERME AQUEST PROGRAMA?

El perfil de professional per dur a terme aquest Programa és el d'un mestre o professor que tingui interès a desenvolupar un projecte, que respongui a les directrius del Programa, amb un grup d'alumnat que té capacitat, interès i motivació per aprendre. Aquest professorat rebrà una remuneració econòmica de 72 €/h en concepte de gratificació.

El centre educatiu en el qual es dugui a terme el projecte rebrà la quantitat de 100 €/mes en concepte de despeses de funcionament del Programa.

QUINS PROJECTES ES PODEN DUR A TERME?

El professorat que participi en el Programa triarà el projecte que vulgui desenvolupar amb l'alumnat, tenint sempre present les seves característiques i el seu nivell educatiu.

Per la seva part, el Ministeri d'Educació presenta exemples de projectes ja elaborats que es podrien fer servir, si es considera adient.

A la graella que teniu a continuació hi trobareu exemples d'alguns projectes que es podrien desenvolupar, però únicament són exemples que no exclouen la possibilitat de fer-ne d'altres.

Podeu trobar la informació del Programa d'aprofundiment de coneixements a la pàgina web de la Conselleria d'Educació i Cultura <http://www.caib.es/govern/sac/fitxa.do?estua=216294&lang=ca&codi=744710&coduo=216294>.

Una comissió serà l'encarregada de seleccionar els projectes que hi podran participar, tenint present els criteris següents:

- Només es seleccionarà un projecte per centre i etapa educativa.
- Territorialitat.
- Característiques del projecte (creativitat, interès, relació amb l'entorn, producte final, etc.).
- Formació dels professors (es tindran en compte les activitats registrades pel Servei de Formació del Professorat).